

Furuly barnehage Årsplan

«med lekelyst og forskertrang»

**ASK
ØY**
KOMMUNE
2023-2024

Innhold

1. Innledning	3
2. Kommunens visjon og verdier.....	4
3. Presentasjon av barnehagen.....	5
4. Pedagogisk grunnsyn.....	5
5. Voksenrollen	6
6. Barns medvirkning.....	7
7. Læringsmiljø	8
7.1. Barnehagens arbeid for et trygt og godt barnehagemiljø	9
7.2. Omsorg	13
7.3. Danning	13
7.4. Lek.....	14
7.5. Læring	15
7.6. Språk og kommunikasjon	16
7.7. Mangfold, likeverd og likestilling.....	20
8. Bærekraftig utvikling	21
9. Progresjon	22
10. Digital praksis.....	23
11. Fagområdene	25
12. Overganger	27
12.1. Tilvenning.....	27
12.2. Overgang fra base til base	27
12.3. Overgang fra barnehage til skole	28
13. Dokumentasjon- og vurderingsarbeid	30
13.1. Barnehagen som lærende organisasjon	30
13.2. Dokumentasjon og vurdering	31
14. Samarbeid.....	32
14.1. Foreldresamarbeid og medvirkning	33
14.2. Samarbeid andre instanser	34
15. Barnehagens satsningsområder -prosjektarbeid/tema/årshjul	36
15.1. Merkedager og tradisjoner	36
16. Prosjektarbeid	38

16.1. Lille gul og lille blå	39
16.2. Skinnvotten	40
16.3. Plopp sier vannet.....	41
16.4. Et hav av eventyr	42
16.5. En skog av eventyr	44
16.6. Vår fantastiske dyreverden	46
Kontaktinformasjon til barnehagen:	47

1. Innledning

I Askøy kommune er det 8 kommunale barnehager med ulik organisering, størrelse og pedagogisk profil, som sikrer et mangfoldig tilbud til kommunens innbyggere. Barnehagene har et tett samarbeid og har utarbeidet felles verdier og felles satsningsområder. Satsningsområdene er beskrevet i Temaplan barnehage 2022-2026.

Ansatte i de kommunale barnehagene har felles kompetanseutvikling og samarbeider på tvers for å sikre en høy kvalitet. Fra høsten 2019 utarbeider barnehagene sine årsplaner ut fra en fastsatt mal. Barnehagenes årsplan bygger på Lov om barnehager og Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Temaplan barnehage gir føringer for kvalitetsutvikling i perioden 2022 – 2026 og beskriver eiers og barnehagemyndighets lokale tilpasning til rammeplanen og prioriteringer i planperioden. Som barnehageeier er kommunen ansvarlig for at barna får en god start på et livslangt læringsløp.

Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen skal vise hvordan barnehagen vil arbeide for å omsette rammeplanens formål og innhold til pedagogisk praksis.

Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen kan også gi informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

Figur 1: Planhierarki

2. Kommunens visjon og verdier

Tett på utviklingen – tett på menneskene er Askøy kommunes visjon. Dette betyr at kommunen ønsker å ta en aktiv rolle og være tett på når det gjelder å styre og påvirke utviklingen.

Å være et varmt samfunn med gode levekår innebærer å ha et godt oppvekstmiljø og et rikt kulturliv, og folk som bryr seg om og tar vare på hverandre.

Gjennom kommunes verdier raus, interessert, modig og kompetent skal barnehagen tilrettelegge for trygghet, læring og utvikling i barnas hverdag. Verdiene gir også retning for samarbeid og kommunikasjon og skal sette standard for hva våre ansatte sier og gjør i møte med barn, foreldre, samarbeidspartnere og kollegaer.

(Fra Kommuneplanens samfunnsdel 2015-2030)

Figur 2: Oversikt over hva kommunens verdier betyr for barnehagens ansatte.

3. Presentasjon av barnehagen

Furuly barnehage er en spennende barnehage som ligger på østsiden av Askøy. Gjennom omsorg, lek og læring ønsker vi å gi barna en sunn og trygg oppvekst med vekt på naturglede, miljøvern, fysisk aktivitet og helse.

Vi har flotte lokaler som innbyr til varierte aktiviteter inne og ute. Vi legger vekt på godt samarbeid mellom basene og variert bruk av lokalene og uteområdene, for å sikre god kvalitet i tilbudet til alle barna.

Vi har også god tilgang på flotte naturområder. I barnehagens nærmiljø har vi en bondegård, sansehage, friluftsområde, tilgang til sjø, vann og skogsområder. Vi har også opparbeidet en leirplass med gapahuk og lavvo i skogen.

Barnehagens slagord!

«med lekelyst og forskertrang»

4. Pedagogisk grunnsyn

Furuly barnehage er en arena der grunnlaget for livslang læring legges. Vi har et helhetlig læringssyn der vi ser på barns læring som en kontinuerlig prosess, der barnet gjennom sine opplevelser og erfaringer, i møte med personer, miljø og omgivelser, tilegner seg grunnleggende kunnskap og basisferdigheter. I Furuly barnehage støtter vi hvert enkelt barns utvikling gjennom gode pedagogiske opplegg og vi sikrer dette ved jevnlig evalueringer av det pedagogiske arbeidet. Barnehagen samarbeider tett med hjemmet for å ivareta barnas behov.

Barndommen har en egenverdi som skal ivaretas. Barna skal oppleve å være trygg og aktiv sammen med andre barn og voksne. Den skal gi barna en mulighet til å utvikle seg i lek og samspill med andre barn. Barna skal oppleve å være en del av et fellesskap og skal oppleve tilhørighet til barnegruppen og utvikle et godt forhold til personalet. Personalet skal ha barnets beste som utgangspunkt for arbeidet. Gjennom bevisst tilrettelegging av miljøet skal barna oppleve et trygt miljø som både er støttende og utfordrende og som gir barna mulighet til å leke variert og til å ha noe å strekke seg etter.

5. Voksenrollen

Voksenrollen er av stor betydning for kvalitet og innhold i barnehagen, og det enkeltes barn trivsel, læring og utvikling. Personalet skal arbeide for å forstå barns uttrykk. De skal anerkjenne barna og støtte barnas relasjoner og relasjonsbygging.

De skal støtte og fremme enkeltbarns og barnegruppens sosiale ferdigheter ved å utfordre, legge til rette for medvirkning, motivere og stimulere til lek og læring.

Rammeplanen fremhever at personalet skal være aktive, tydelige og fremme et godt sosialt miljø. De skal være varme og støttende voksne som har tydelige forventninger og grenser for barna. Dette krever sensitive voksne som er bevisst sin væremåte og er ansvarlig for å utvikle positive relasjoner til alle barna.

Pedagogisk ledelse og kontinuerlig refleksjon over egen praksis er av avgjørende betydning for å sikre og videreutvikle kvaliteten i barnehagen.

6. Barns medvirkning

Å erfare medvirkning vil gi en kompetanse som man får bruk for resten av livet. Barnehagen skal være et inkluderende fellesskap og fremme demokrati, der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Barnets synspunkter skal vektlegges i samsvar med dets alder og modenhet, og det krever ansatte som ser, hører og involverer seg i det barna er opptatt av. Medvirkning fordrer et menneskesyn der vi anerkjenner individene, og gir barna rom – både fysisk og psykisk – for å uttrykke seg og virke/samhandle med andre. Vi har en forpliktelse til å få frem barns synspunkt, og la det de uttrykker få konsekvenser for det pedagogiske arbeidet.

I barnehageloven (2022, §3) står det at alle handlinger og avgjørelser som gjelder barn i barnehagen, skal hva som er best for barnet, være et grunnleggende hensyn.

Vi legger vekt på å bygge opp gode relasjoner mellom barna, og mellom barn og voksne. Personalets evne til å lytte og anerkjenne barnets følelser og opplevelser er avgjørende for å sikre barnet medvirkning og innflytelse over egen hverdag. Vi er opptatt av å ha gode relasjoner med barna der møtet mellom barnet og den voksne er preget av nærhet, interesse og humor. Barnet skal oppleve å bli tatt på alvor og bli respektert i forhold til egne meninger og følelser. Dette gir barnet mulighet til å erfare at egne opplevelser og meninger er gyldige og verdifulle. Personalet må imidlertid alltid ha et reflektert forhold til barnets medvirkning, og må ta ansvar der barnet selv ikke er i stand til å vurdere følgene av egne valg.

Barna vil også oppleve at egne ønsker går på tvers av andre barns ønsker og dette er viktige erfaringer som barnet får oppleve i lek og hverdagsaktiviteter i barnehagen. I barnehagen er de en del av et fellesskap og skal forhandle, hevde egne meninger, lytte til andre og også oppleve at de må inngå kompromisser eller bøye seg for flertallsavgjørelser.

Barn 1-3 år

Medvirkning handler for oss om at vi skal:

- se, tolke og møte barnet i forhold til deres kroppslige uttrykk
- bekrefte og anerkjenne barnet
- sikre at det får innflytelse i hverdagen
- se og støtte barna i deres egne initiativ og handlinger

Barn 3-6 år

Medvirkning handler for oss om at vi skal:

- lytte til barna og være interessert i det de er opptatt av
- hjelpe barnet å sette ord på og begrunne sitt behov
- la barnet oppleve å få gi uttrykk for egne meninger og tas med i drøftinger i forhold til egen hverdag i barnehagen
- utfordre barnet i å lytte til andre, men også hevde egne synspunkter
- la barna være viktige samspillspartner i planlegging, gjennomføring og evalueringer

7. Læringsmiljø

Læringsmiljøet i barnehagen består av de kulturelle, relasjonelle og fysiske forholdene i barnehagen som har betydning for barns utvikling, lek og læring. Personalet skal ha kunnskaper, ferdigheter og evner til å skape gode og trygge læringsmiljø. Barnehagen skal legge et godt grunnlag for barnets fysiske og psykiske helse, og i samarbeid med hjemmet gi barnet verktøy til å stå rustet til å møte verden og oppleve livsmestring.

«med lekelyst og forskertrang»

Vi legger vekt på lek, undring og eksperimentering. Personalet er rollemodeller og er aktiv i samspill med barna. Vi deltar i lek og undrer oss sammen med barna i forhold til det vi opplever. Noen ganger er det barnas interesser og oppdagelser som ligger til grunn, andre ganger er det personalet som peker ut fenomener som det er spennende og undersøke. Ingenting fanger barns interesse som utbrudd av setningen: «Se her». Disse førstehåndserfaringene der barnet ser, tar på, oppleve og undre seg,

er utgangspunkt for mange gode samtaler og kan gi gode innspill til småprosjekter med utgangspunkt i barnas interesser. Vi tilegner oss ny kunnskap sammen med barna og barn opplever at det er spennende å lære ut fra egne interesser og det de opplever. Barnas opplevelser blir bearbeidet på ulik måte, bl.a. gjennom lek, eksperimenter, tegninger og fortellinger og bidrar også til barnas språkutvikling og begrepslæring.

Furuly barnehage vektlegger arbeid med barn i naturen som en viktig del av hverdagen. Vi er bevisst på betydningen dette gir barna av opplevelser, aktiviteter og erfaringer. Barna skal utvikle glede av å være i naturen, få en begynnende forståelse for samspillet i naturen og samspillet mellom mennesket og naturen.

7.1. Barnehagens arbeid for et trygt og godt barnehagemiljø

Barnehagen jobber forebyggende mot mobbing og formidler grunnleggende verdier som fellesskap, omsorg og medansvar.

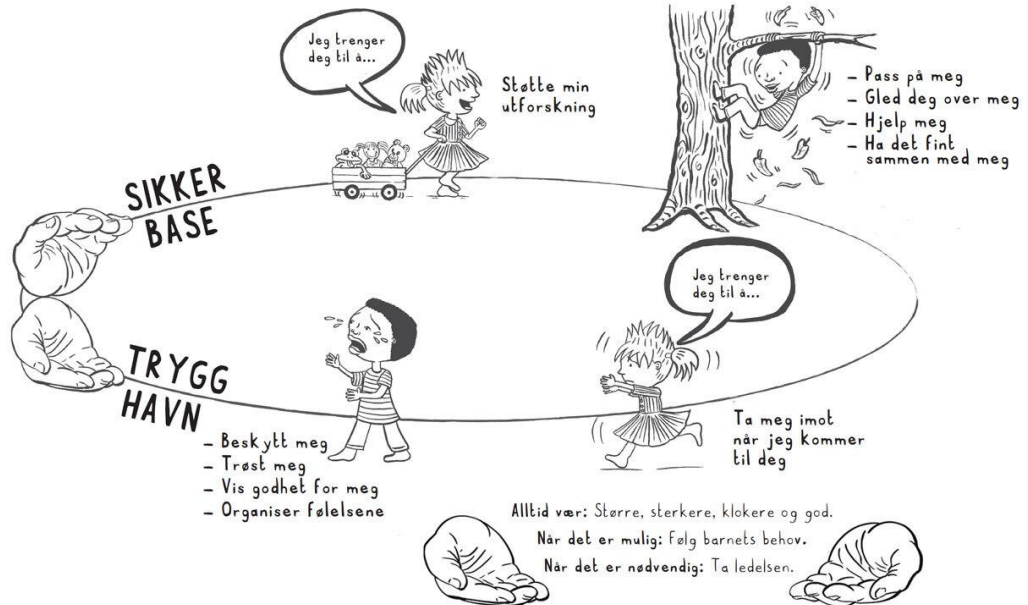
Barnehagen har gode rutiner for å følge med, og være til stede for barna. Askøy kommune har et felles kvalitetssystem for håndtering av hendelser knyttet til uønsket adferd, som benyttes. Personalet har fått opplæring i arbeidet med å forebygge, avdekke og håndtere mobbing og uheldige samspillsmønstre ved bruk av verktøyet «Sammen mot mobbing i barnehagen».

Barnet er allerede fra fødselen utstyrt med en evne til sosial interaksjon med omgivelsene. De vil gjennom sine omgivelser utvikle denne kompetansen og vil knytte seg til nære omsorgspersoner helt fra fødselen av. Omgivelsenes evne til å møte barnets behov er viktig med tanke på videre samspill med andre. Dette er også viktig i forhold til overgang til barnehagen og muligheten barnet har til å knytte kontakt med andre nære omsorgspersoner.

Vi legger derfor vekt på at barna blir godt kjent med personalet. Barnet skal kunne knytte seg til dem og barnet skal bli møtt med omsorg og trygghet. I dette arbeidet har vi tatt i bruk trygghetssirkelen som er en modell som beskriver barnets samhandling med sine omsorgsgivere og omsorgsgivers rolle for barnet i forhold til utvikling og læring.

Trygghetssirkelen®

Foreldre som ivaretar barns behov

Tidlig erfaringer med andre barn har stor betydning for barns samspillferdigheter og gjør barnehagen til en viktig arena for sosial utvikling, men barn utvikler ikke nødvendigvis sosial kompetanse bare ved å være sammen.

(Nesten) alt man trenger å vite for å være forelder kan sies med mindre enn 20 ord

- Alltid: Vær STØRRE, STERKERE, KLOKERE – og GOD
- Når det er mulig: Følg barnets behov
- Når det er nødvendig: Ta styring

Vi arbeider derfor systematisk med å støtte og fremme enkeltbarnets og barnegruppens sosiale ferdigheter i hverdagen. Arbeid med sosial kompetanse, med vekt på relasjonsbygging, vennskap, samspill og lek, er et av satsningsområdene i barnehagen. Her vil også samarbeidet mellom personalet og mellom barnehagen og hjemmet være i fokus.

Sosial kompetanse handler om å kunne samhandle med andre i ulike situasjoner. Denne kompetansen uttrykkes og tilegnes av barn i samspill med omgivelsene. Den gjenspeiles i barns evne til å ta initiativ og til å opprettholde vennskap. Forståelse for sosiale forhold og prosesser og mestring av sosiale ferdigheter krever erfaring med og deltakelse i fellesskapet.

Alle barn skal føle seg som en del av fellesskapet i barnehagen.

Personalet i Furuly barnehage:

- Er observant på hvert enkelt barn sin trivsel og på det som skjer i barnegruppen.
- Gjennomfører systematisk observasjon av det sosiale samspillet i gruppen.
- Lager felles regler for det sosiale samspillet sammen med barna på basen.
- Er engasjerte voksne som er tett på barna og barnegruppen og som griper inn og veileder barna ved behov.
- Møter barns følelsesuttrykk på en slik måte at vi anerkjenner dem, setter ord på dem og hjelper barna å håndtere dem på en god måte. Vi må se bak handlingen for å forstå, og noen ganger er følelsene uttrykk for at barna strever med noe.
- Skal gjennom tett foreldresamarbeid komme tidlig i posisjon til å hjelpe barnet gjennom å iverksette undersøkelser, tiltak og oppfølging i barnehagen og hjemme.
- Oppmuntrer til og trener på basisferdigheter som å vente på tur, dele med andre, høflighet, holde orden og økt selvstendighet i takt med alder og modning.
- Bruker materiellet «Grønne tanker - glade barn», i førskolegruppen.
- Bruker «Venner» som er en samling med bøker som tar opp ulike situasjoner som kan oppstå hjemme og i barnehagen, og gir enkle modeller for konfliktløsning. De yngste barna på Base 3 og Base 4 bruker dette materiellet.
- Bruker egenproduserte bilder for å synliggjøre og snakke om samspillsregler med de yngste barna. Base 1 og Base 2.
- Vi bruker billedmaterieell fra «Sammen Mot Mobbing» der vi samtaler og reflekterer over handlinger og samspill sammen med barna på Base 3 og Base 4.
- Barnemøter/samlinger hver 14 dag.

Alle som jobber i barnehagen, har en plikt til å følge med på hvordan alle barna i barnehagen har det. De skal sørge for at alle barn får en trygg og god barnehagehverdag og arbeider for å forebygge utenforskap, krenkelser og mobbing.

De skal gripe inn hvis barn utsettes for krenkelser. Dette kan for eksempel være utestengning fra lek, plaging, mobbing, vold eller diskriminering. Hvis en voksen vet om, eller tror at et barn blir mobbet, plaget, eller på andre måter ikke har det bra, skal hun eller han alltid:

- Gripe inn og stoppe krenkelsen med en gang
- Si ifra til styrer i barnehagen
- Undersøke hva som har skjedd
- Sette inn tiltak, og lage en plan for å sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø.

Hvis en ansatt kjenner til, eller får mistanke om at en annen ansatt krenker eller utestenger et barn, må de melde fra med en gang til styrer i barnehagen. Dette gjelder også ved vold og trakassering. Styrer skal melde fra til barnehageeier.

Barnehagen må ha gode rutiner for å følge med, og være til stede for barna. Personalet har fått opplæring i arbeidet med å forebygge, avdekke og håndtere mobbing og uheldige samspillsmønstre ved bruk av verktøyet «Sammen mot mobbing i barnehagen».

Barnehagen skal også jobbe forebyggende mot mobbing og formidle grunnleggende verdier som fellesskap, omsorg og medansvar.

Barnehageloven kapittel VIII; Psykososialt barnehagemiljø er gjort gjeldende fra 1.1.21.

Dette innebærer at alle ansatte i barnehagen har en skjerpet plikt til å gripe inn dersom barn ikke opplever å ha et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt §42 og skjerpet aktivitetsplikt §43).

7.2. Omsorg

I Furuly barnehage skal vi ivareta hvert enkelt barn ved å tilrettelegge for et godt utviklingsmiljø, faglig og sosialt. Vi skal møte hvert enkelt barns uttrykk og behov på en måte som virker oppbyggende og skaper gode erfaringer i forhold til egen selvfølelse. Barnet skal oppleve å være en del av et demokratisk samfunn og skal kunne ta imot og gi omsorg til andre. Dette er grunnlaget for utviklingen av sosiale ferdigheter og sentralt i omgang med andre mennesker.

Omsorg handler for oss om at vi:

- er lydhør overfor barnets behov og ønsker og gir respons
- er følelsesmessig tilgjengelig og tilbyr nærhet og kontakt
- inkluderer alle barn i et fellesskap der en har omtanke for hverandre
- skaper en positiv og aksepterende atmosfære
- ser og følger barnets initiativ og aktivitet
- gir positiv benevnelse og beskrivelser av det en gjør og opplever sammen
- opparbeider gode relasjoner til barna og er en «trygg base» for dem. (Trygghetssirkelen)
- reflekterer personalet over sine relasjoner med barn, kollegaer og foreldre, vi gir konstruktive tilbakemeldinger til hverandre for å bli bedre sammen

7.3. Danning

Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Danning skjer i samspill med omgivelsene, og er en forutsetning for meningsdanning, kritikk og demokrati.

Barn må derfor få utfordringer og muligheter til å utvikle kunnskaper og ferdigheter, og støtte for å handle omsorgsfullt og gjøre etisk begrunnede valg. Både mennesker, leker, materiell og rom har betydning for barnets dannelsesprosesser. Barnet påvirker og påvirkes av omgivelsene og er dermed aktive deltager i egen danning. Barnets egenaktivitet og deres opplevelse av mening er en viktig kvalitet i forhold til dette.

Danning handler for oss om at vi: Gir klare beskjeder og stiller krav.

- Tar barnet på alvor.
- Har gode samtaler med barnet og oppfordrer til refleksjon.
- Legger til rette for opplevelser og erfaringer sammen med andre.
- Lar barnet oppleve at de er en del av en gruppe.
- Er varme og tydelige.

7.4. Lek

Leken har en framtrødende plass i barnehagen. Leken har en egenverdi i seg selv, som skal anerkjennes og er en viktig side ved barnas egen kultur. Gjennom leken utvikler barna sin personlighet, tar andres perspektiv, deltar i et fellesskap og bearbeider egne tanker, opplevelser og følelser. Ved å utforske og å samtale om ulike fenomener, tilegner barnet seg kunnskap og innsikt på mange områder.

Vi er født med en sosial drivkraft og den eksperimenterer vi med i leken. Leken gir erfaringer som ingen annen aktivitet gjør, derfor er leken en svært viktig del av barnehagens hverdag.

Barnet lærer gjennom alt de opplever i sin hverdag. Det er derfor viktig at personalet har et bevisst og aktivt forhold til leken. Personalet har et særlig ansvar for at alle barna får viktige leke- og samspillerfaringer med andre barn. Derfor legger vi vekt på voksenstøtte i leken. Når vi er med i leken har vi mulighet til å hjelpe barn inn i lek de har muligheter for å mestre, og gi støtte til de som strever med å delta i leken.

For de yngste barna er rutiner og gjentakelser viktig for utvikling av leken og lekekompetansen, da dette blir til og kultiveres gjentatte ganger i hverdagen og danner et felles repertoar for barna i leken. Leken til de yngste innebærer også kroppslig bevegelse, hopp, løp, snurring og fangelek. Den har en viktig sosial verdi da den inviterer alle inn og er en lek på barnas premisser. Det er blikk-kontakt, turtaking og felles fokus.

Evnen til "late- som" lek viser samsvar med utvikling av både talespråk og språkforståelse. Jo bedre barnet behersker språket, jo mer avansert blir leken. Leken, samspillet og språket påvirker hverandre. Barnet bruker språket i leken for å dele ut roller, forklare temaer og situasjoner for å føre handlingen framover. Gjennom språket oppstår en felles forståelse mellom barna. Dialogen blir derfor en viktig forutsetning for å opprettholde samspillet. Dette synliggjør språkets betydning for sosialt samspill.

Det fysiske miljøet, innredning og valg av lekemateriell gir rammer for barnas lek. På hver base er det tilrettelagt for ulike lekesoner. Alle Basene skal ha disse sonene tilgjengelig:

- Lese- og mediekrok
- Konstruksjonsområde
- Rollelek/dramalek
- Rom for kreativitet og skapende prosesser

Personalet vil tilby variasjon av lekemateriell og det fysiske rommet vil i løpet av året endres for å skape variasjon og ny inspirasjon i leken. Barns interesser og innspill er med på å påvirke de valg en gjør i forhold til

endringer i det fysiske miljøet og valg av lekemateriell. Variert lekemateriell skal være tilgjengelig for barna slik at barna får et rikt miljø som inspirer til ulik type lek. Vi legger vekt på å ha lekemateriell synlig og tilgjengelig for barna. Vi er opptatt av å sortere og rydde sammen med barna. Vi har et felles ansvar for å lære oss å ta vare på, vedlikeholde utstyret og det fysiske miljøet. Barna skal også få varierte lekeerfaringer på utelekeplassen og i naturen.

I vår barnehage jobber vi aktivt med at barna skal få leke også i mindre grupper. Dette gjør vi for å skjerme leken, skape gode relasjoner og støtte enkeltbarns utvikling. En roligere leke stund/prosjekt-tid gir mer rom for undring og læring

Lek stimulerer barnets evne til:

- å utvikle dialogferdigheter (samarbeid, turtaking, lytting og felles fokus)
- å være sosiale (lære spilleregler/normer for samhandling og kommunikasjon)
- å utvikle begreper (ta i bruk nye ord, fyller ord med innhold)
- å utføre språkhandlinger (rollelek)
- å fortelle (aktivt bruke språket)

Lek handler for oss om at vi:

- legger til rette for variert lek, fysisk og organisatorisk.
- gir barnet impulser og inspirasjon til lek
- inspirerer til fantasi, skaperglede og livsutfoldelse
- hjelper barna til økt selvstendighet når det gjelder å ta initiativ i leken, inkludere andre og kompromisse i lek.

7.5. Læring

Vi ser på barns utvikling som en kontinuerlig prosess som har sin drivkraft i samspillet mellom barnet og omgivelsene. I samspillet mellom mennesker, ting og handlinger i sitt nære miljø, merker barnet at det finnes en viss sammenheng og bestemte mønstre i tilværelsen. Slike mønstre som gjentar seg i de hverdagslige hendelsene utgjør byggesteinene i barnas forståelse av sin omverden. Barnet tar på denne måten opp i seg kunnskaper, holdninger og verdier fra omgivelsene.

Læring handler for oss om at vi:

- skaper en positiv og aksepterende atmosfære preget av humor og glede
- ser og følger barnets initiativ og aktivitet
- gir positive benevnelser og beskrivelser av det en gjør og opplever sammen
- utvider barnets opplevelser og erfaringer gjennom lek og samtaler
- har et stimulerende og variert læringsmiljø
- lar barnet delta og medvirke
- støtter og utfordrer barnet i sine læringsprosesser
- oppfordrer barnet til å være kritiske og stille spørsmål
- undrer oss sammen med barnet
- er aktive og engasjerte voksne
- gir barnet muligheter til læring gjennom bruk av alle sanser
- har planlagte styrte aktiviteter der personalet introduserer ulike aktiviteter

7.6. Språk og kommunikasjon

Det sentrale aspektet ved språket er å formidle mening. Samspillet med omgivelsene har avgjørende betydning for språktilegnelsen. Tilegnelse av språk er en aktiv og kreativ prosess der det enkelte barn bygger opp (konstruerer) språket fra grunnen av. På bakgrunn av egne erfaringer og teorier om hvordan språket ser ut, og i samspill med omgivelsene, bygger barnet sakte, men sikkert opp sitt språk. Språkutvikling er altså en prosess der barnet i samspill med sine omgivelser utvikler språket.

Arbeid med språk i barnehagen skjer i lek og hverdagssituasjoner som spill, måltid m.m. og i tilrettelagte og voksenstyrte aktiviteter og samtaler.

De yngste barna uttrykker seg på andre måter enn gjennom tale. De yngste barna skiller ikke mellom språk og bevegelse, de kommuniserer gjennom bevegelse og bruker kroppen for å uttrykke seg. Det er den voksnes ansvar å se, tolke og følge opp disse barnas uttrykk på en god måte. Dette gjelder også barn som har andre språk eller ulike former for kommunikasjonsvansker

Når vi snakker om språkutvikling, vektlegger vi utvikling av talespråk og språkforståelse. Vi vektlegger også utvikling av grunnleggende lese- og skriveopplæring. Dette gjelder særlig det vi kaller språklig bevissthet, men også utvikling av fortellerkompetanse og setningsproduksjon. Ved hjelp av språket lærer barnet:

- å forstå og skape et bilde av virkeligheten
- å forstå seg selv og andre
- å mene noe om og handle i forhold til virkeligheten
- å uttrykke sine tanker og følelser

Personalet i barnehagen har ansvar for at arbeid med språk skjer både gjennom tilrettelagte aktiviteter og i naturlige situasjoner i løpet av dagen. Søkelys på språk er sentralt gjennom hele barnehagedagen.

Høytlesning er en viktig aktivitet i barnehagens språk- og lesestimulerende arbeid. Det vil på hver base legges til rette for gode lesekreker. Vi har også med bøker ut og på turer. Vi legger vekt på at alle barna får oppleve å bli lest for i barnehagen. Lesing skal være tilgjengelig for alle barna, også dem som ikke velger det selv. Vi skal gjennom barnehageåret vekke interessen ved å tilby lesing og bøker som en del av hverdagen. Vi skal også bruke den samme boken over tid slik at alle kan oppleve å mestre å fullføre en historie, det kan motivere til leseglede.

Vi har derfor et bredt utvalg av bøker slik at barna får erfaring med tema som de har interesse av og som kan bidra til å øke leseglede. Vi tilfører nye bøker ca. hver 2. mnd.

Innholdet i bøkene leses og bearbeides gjennom samtaler underveis eller i etterkant. Samtalene rundt boken bidrar til at barna lettere knytter innholdet i boken/fortellingen til egne erfaringer i barnehagehverdagen. Det gir også barna en felles referansebakgrunn som de kan ta med videre i lek og andre aktiviteter.

Vi bruker materiellet språksprell. Dette er en samling språklige leker som gjennomføres med barna fra de er 3 år gammel.

Områdene vi har søkelys på er:

- Oppmerksomhet for lyd
- Rim og regler
- Stavelsesdeling
- Forlydsanalyse

Forskning viser at språklig bevisstgjøring i barnehage- og tidlig skolealder forebygger nederlag i forhold til lesing og skriving. Gjennom språklige lekaktiviteter får barna tilegne seg nøkkelferdigheter som gjør at lese- og skrive utviklingen går lettere senere.

Vi tilrettelegger også for språkgrupper på de ulike basene som er et tilbud til barna. Det kan være barn som av ulik grunn har behov for noe ekstra støtte for å utvikle språket sitt. Dette skjer alltid i samarbeid med foreldrene.

Vi vektlegger i arbeidet med de yngste (1-3 år):

- Sette ord på det barnet ser og opplever
- Bevegelsesleker som gir økt kroppsbevissthet
- Fortelle, leke og dramatisere korte eventyr
- Leke og tøyse med lyder og ord
- Snakke med barnet
- Lese for barnet og samtale om boken og bildene
- Hjelp barnet til å fortelle selv, gjerne med hjelp av konkrete, bilder osv.
- Bruke rim og regler
- Oppmuntre barnet til rollelek
- Spille enkle spill, og knytte språk til det vi holder på med.
- Tegn til tale, som en støtte til barna slik at de har mulighet til å kommunisere og gjøre seg forstått før talespråket
- Bildestøtte
- Turtaking
- Synliggjøre tall og bokstaver
- Digital turbok: Vigilo

Vi vektlegger i arbeidet med de eldste (3-6 år):

- Ta initiativ til samtaler med barnet. Benytte alle anledninger som byr seg
- Snakke med barnet, ikke til
- Legge til rette for små aktivitetsgrupper, der barnet får bruke språket og opplever mestring
- La barnet møte symboler som bokstaver og siffer i daglige sammenhenger
- Synliggjøre skriftspråket i hverdagen
- Legge til rette for varierte opplevelser, der nye ord og begreper presenteres
- Gi barnet tilgang på bøker. Lese for barnet, og samtale om innhold.
- Utforske språket sammen med barnet
- Bruke rim, regler, vitser og tøysevers.
- Arbeide med å utvide ordforrådet, og med å sortere ord i kategorier.
- Legge til rette for lekeskriving
- Leke med ord, lange, korte og sammensatte ord.
- Leke med språkrytme, stavelser
- Bildestøtte
- Digital turbok: Vigilo

7.7. Mangfold, likeverd og likestilling

Det norske samfunnet er mer sammensatt og komplekst enn tidligere. Vi ser på det språklige, kulturelle og religiøse mangfoldet blant barn, foreldre og personale som en normaltilstand, der mangfold er en naturlig del av hverdagen i barnehagen. Vår barnehage har en ressursorientert tilnærming til mangfold, dvs. at vi ser på mangfold som en berikelse.

Det arbeides systematisk med språklig, kulturelt og religiøst mangfold gjennom hele året. Vi synliggjør alle nasjonaliteter på basen ved bl.a. flagg på barnets plass, lære å si hei og hade på språkene som er representert. Vi bruker sanger, fortellinger og bilder/film fra landene som er representert på basen. I tillegg markerer vi noen merkedager, høytider og tradisjoner fra disse landene i samarbeid med foreldrene. Nasjonale minoriteter blir viet spesiell oppmerksomhet, bl.a. vil samenes nasjonaldag bli markert.

Tilrettelegging for barn som trenger ekstra støtte - Barnehagen tilpasser det allmennpedagogiske tilbudet etter barnets behov og forutsetninger slik at barnet opplever mestring og utvikling ut fra eget ståsted. Barna skal oppleve å være en del av fellesskapet og skal få et likeverdig tilbud.

Våre tiltak:

- Vi observerer, analyserer og gir veiledning for å oppdage, avhjelpe og tilrettelegge læringsmiljøet i barnehagen.
- Vi tilrettelegger og organiserer arbeidet på en slik måte at alle barn får delta i lek og aktiviteter med andre barna.
- Vi samarbeider tett med foreldrene for å skape en god arena for utvikling og trivsel hjemme og i barnehagen.
- Vi har et ressursteam som kan bistå ved behov for hjelp og støtte.
- Vi har månedlige Fastdager med Pedagogisk-psykologisk tjenester (PPT) og Pedagogiske støttetjenester (PST) som gir systemrettet veiledning til personalet.
- Jevnlig samarbeid med foreldre, PPT og spesialpedagoger og andre eksterne tjenester.

8. Bærekraftig utvikling

Vi skal inspirere og stimulere alle barn, ansatte, foreldre og nærmiljø til å ta vare på naturen. Bærekraftig utvikling handler om vår felles framtid her på jorden, og hvilken tilstand kloden vil være i for de som kommer etter oss. Det handler om å ivareta menneskers behov i dag uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.

Gjennom å arbeide med gode holdninger og en praktisk tilnærming kan vi være med å bidra til en bærekraftig utvikling. Barnehagen jobber med å innarbeide gode vaner som bl.a. kildesortering, redusere matavfall, reparere leker ol. Det handler om alle de små grepene som vi kan gjøre i hverdagen.

Vi legger vekt på å bruke naturen og uteområdet som læringsarena. Barnehagen bruker leirplass, grillhytte, barnehagens nærmiljø og uteplass aktivt for å sikre variasjon gjennom året.

Personalet er aktivt ved å delta og undre seg sammen med barna i ulike aktiviteter. Vi er opptatt av å skape gode holdninger med tanke på å ta vare på og verne om naturen. Ulike små og store prosjekter har sitt utspring i oppdagelser vi gjør i ute. Barna skal oppleve gleden ved å være ute, oppleve og erfare skiftninger i naturen gjennom de ulike årstidene.

Personale i barnehagen skal være gode modeller for barna. Gjennom samtaler og handlinger skal en fremme forståelse for bærekraftig utvikling og velge aktiviteter som fremmer en slik forståelse.

I hverdagen vil barna gjennom våre handlinger erfare og oppleve at vi tar små grep for å bidra til bærekraft.

- Ferdsel i naturen, Vi bruker naturen aktivt, men prøver å ha mest mulig sporfri ferdsel. Vi tar med oss søppel hjem igjen og også det vi finner som ikke hører til i naturen (hvis mulig)
- Resirkulering. Vi sorterer mat, glass, metall og plast og leverer til gjenvinning.
- Matsvinn. Kan vi spise brødet fra i går? Klarer vi å beregne hvor mye vi lager til slik at vi unngår å kaste mat? Kan vi bruke restene senere?
- Forbruk/bruk og kast. Hva kjøper vi inn? Trenger vi det? Kan det repareres?
- Gjenbruk/bytte av leker, spill og bøker. Vi tilrettelegger for at dette kan byttes/gjenbrukes.

Vi vektlegger i arbeidet med de yngste (1-3 år):

- Utforskning og sansing
- Kroppsbeherskelse i ulendt terreng
- Bevegelsesglede i naturen
- Opparbeide trygghet i møte med uteområdet og nærmiljøet
- Kildesortering

Vi vektlegger i arbeidet med de eldste (3-6 år):

- Nysgjerrighet og undring
- Forståelse for samspillet mellom mennesker og natur
- Eksperimentering/forskning
- Artsmangfold
- Kildesortering
- Forståelse for sammenhenger i naturen/begynnende økologisk forståelse
- Gjenbruk
- Dyrking og høsting

Progresjonen i arbeidet ligger i hvordan vi møter enkeltbarnet og barnegruppene, hvordan vi bearbeider det pedagogiske innholdet, metodevalg, hvilke leker og materiell vi tilbyr, og hvordan vi utformer og legger til rette det fysiske miljøet. Det vil også være progresjon i hvordan vi arbeider med de ulike fagområdene. Barna skal få ulike utfordringer tilpasset erfaringer, interesser og ferdigheter, både på gruppe- og individnivå.

Barnehagen gir barna grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder. Vi skal støtte barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter. Barnehagen sikrer progresjon både på gruppenivå og individnivå, innenfor alle barnehagens områder.

Vi tilpasser det pedagogiske innholdet for barna med hensyn til barnas alder, barnas interesser og gruppens behov.

Våre tiltak:

- Barna går i aldersinndelte baser. Skifte av baser vil være en del av den progresjonen barna får bl.a. ved at det fysiske miljøet, materiell og utstyr er tilrettelagt for aldersgruppen.
- Barna får delta i aktiviteter inne og ute tilpasset sine interesser og sitt utviklingsnivå.
- Alle basene har en turdager hver uke. Hver base må tilpasse innhold og aktiviteter etter barnas mestring og interesse

10. Digital praksis

Samfunnet vi lever i endrer seg fort og de digitale hjelpemidlene vi har rundt oss blir stadig mer avansert. Dette gjør det viktigere enn noen gang å tilegne seg kompetanse og kunnskap tidlig for å kunne være en del av denne kulturen. For at barna skal tilegne seg denne kunnskapen må de delta og være delaktig i prosessene og få mulighet til å gjøre seg konkrete digitale erfaringer.

Nyere forskning viser at barns skjermbruk bør begrenses. WHO har gått ut med anbefaling om å unngå at barn under 2 år bruker skjerm og at barn i alderen 2-5 år kun har skjermtid 1 time for dagen. Bruk av skjerm (som for eksempel tv, dataspill, nettbrett eller mobil) og andre stillesittende aktiviteter bør begrenses og balanseres med fysisk lek og aktiviteter. Skjermbruk er ikke skadelig i seg selv, men den fratrukk barna viktige erfaringer i forhold til samspill med andre og hemmer deres fysiske

utvikling. Vi er derfor opptatt av å begrense bruken av skjerm der barna blir passive mottakere. Personalet skal ha et bevisst forhold til bruk av digitale verktøy. Vi skal bruke digitale medier bevisst i læringsøyemed. Det er forskjell på hva som gjøres hver dag eller vanligvis, og det som gjøres av og til eller en sjelden gang.

I prosjekter og aktiviteter bruker vi digitale verktøy til inspirasjon og læring. Vi tar i bruk nettbrett og pc for å utforske ulike tema i prosjektarbeid ved hjelp av å søke, ta bilder med og lignende. Vi «koder» roboter, en såkalt «Bee-Bot». Barna bestemmer hvor den skal gå, og lager labyrinter til den. Vi har digitale mikroskop og inspeksjonskamera, og disse tar vi også i bruk i prosjekter og i lek, for eksempel når vi går på tur. Barna tar bilder med kamera, både med og av barna og vi spiller inn lyd, for eksempel av historier og sang. Prosjektor bruker vi aktivt med barna, for eksempel ved lekestasjoner der vi lager lekemiljø med stjernehimel blant annet. Vi bruker også smarttavler/prosjektor til å se fakta filmer.

Digital praksis i vår barnehage handler om en aktiv deltagelse tilpasset allerede eksisterende drift. Pedagogene er ansvarlig for en reflektert holdning til bruken av digitale verktøy.

Ved siden av dette bruker vi nettbrett som støtte i forhold til språk og språkutvikling. Ved hjelp av ulike kreative spill og apper som støtter barnas språkutvikling med bilde og lyd, kan barna lære om ulike tema.

Vi vektlegger i arbeidet med barna:

1-2 åringer:

- Begynnende kjennskap til digitale verktøy
- Inspirere til nysgjerrighet og interesse rundt digitale verktøy ved å bli kjent med dem og begrepene som er knyttet til disse.

3-4 åringer:

- Lek og læring med IKT
- Utvikle begynnende holdninger til IKT i lek og læresituasjoner.
- Få grunnleggende kjennskap til digitale verktøy
- Få grunnleggende kunnskaper om Internett

5-6 åringene:

- Verktøy som stimulerer til selvstendig tenkning og kreativitet
- Utvikle reflekterte holdninger til IKT i lek og læresituasjoner.
- Bruk av digitale verktøy til problemløsning og arbeid.
- Bruk av digitale verktøy til kreative arbeidsprosesser.
- Begynnende etisk forståelse for hvordan vi skal bruke og forholde oss til det digitale i hverdagen vår

11. Fagområdene

Barnehagen har en helhetlig tilnærming til arbeidet med fagområdene. Det vil si at de trekkes inn i alle deler av barnehagen arbeid, både lek, hverdagsaktiviteter og gjennom barnas interesser og engasjement. I tillegg tilrettelegger barnehagen for systematisk arbeid i forhold til fagområdene for å sikre at barna får varierte opplevelser og erfaringer med de ulike fagområdene.

Barnehagen har et tilrettelagt fysisk miljø som skal gi barna varierte opplevelser og erfaringer. Personalet er aktiv når det gjelder å gi barna kjennskap til de ulike fagområdene gjennom spontane og planlagte aktiviteter.

Fagområdene i barnehagen er de samme som barna senere møter igjen i skolen.

Kommunikasjon, språk og tekst

- setter ord på/benevne det vi har rundt oss, handlinger og følelser
- invitere barn til gode samtaler
- leseaktiviteter, tilby et mangfold av litteratur
- bruker bokkasser/konkreter
- sanger, rim/regler
- billedstøtte
- synliggjør skriftspråket

Antall, rom og form

- bruker kroppen og sansene for å utvikle romforståelse
- undersøker og gjenkjenner former/sortere
- eksperimenterer med tall, mengde og telling
- bruker matematiske begreper reflektert og aktivt
- synliggjør symboler og knytter dem til konkrete, f.eks. mengder

Nærmiljø og samfunn

- setter søkelys på bærekraftig utvikling- bl.a. rydde søppel i nærområdet
- bruker nærområdet til barnehagen og gir barna kunnskap om hvor viktig det er å ivareta dette
- ser ulike arbeidsplasser i nærområdet
- god kontakt med beboere og brukere av nærmiljøet

Kropp, bevegelse, mat og helse

- gir barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, i og utenfor barnehageområdet
- legger til rette for at måltider og matlaging bidrar til måltidsglede, deltakelse, samtaler og fellesskapsfølelse hos barn
- trygg i vann-vanntilvenning for førskolebarna

Kunst, kultur og kreativitet

- eksperimenterer med ulike teknikker og materialer
- besøk av den kulturelle bæremeisen
- har fremme materiell som inspirerer barna til å skape egne uttrykk i hverdagen
- gjøre barna kjent med våre musikalske kulturskatter
- Motiverer barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet
- gir dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer

Natur, miljø og teknologi

- avfallssortering og gjenvinning
- opplever og utforsker naturen og naturens mangfold
- får gode opplevelser med friluftsliv året rundt
- følger et naturområde gjennom året
- Forskerhjørne på basene

Etikk, religion og filosofi

- skaper forståelse for å ta vare på planter, dyr og omgivelsene
- respekt for andre og innlevelse i andres følelser
- utforsker og undrer seg over eksistensielle, etiske, religiøse og filosofiske spørsmål sammen
- fremmer likestilling og motvirker diskriminering, fordommer, stereotypier og rasisme

Gjennom arbeid med prosjektene vil vi også fordype oss i fagområdene, og sikrer at alle fagområdene blir jobbet med systematisk gjennom året. Dette blir beskrevet nærmere i prosjektplanene. Disse er tilpasset barnas alder, og på den måten sikrer vi arbeidet i forhold til progresjon i barnas erfaringer i arbeidet med fagområdene.

12. Overganger

Barn og foreldre skal erfare at det er en god og trygg overgangsprosess mellom hjem- barnehage, mellom de ulike avdelingene innad i barnehagen, og mellom barnehage-skole. Barnehagen er bevisst på hvordan de sikrer at alle barn får nødvendig tid, støtte og trygghet i overgangene. Foreldre og barnehage samarbeider for at det enkelte barn skal komme styrket gjennom de ulike prosessene.

12.1. Tilvenning

Overgang hjem – barnehage

Med utgangspunkt i trygghetssirkelen (Cirkel of Security -COS) bruker vi Jåttåmodellen for oppstart av nye barn. Dette er en foreldreaktiv modell der foreldrene er aktiv deltagende og er barnets «trygge base» i tilvenningsperioden. Det settes av 5 dager til oppstart, der barnet er sammen med foreldre og der barnet og foreldrene får tid til å bli kjent med barnehagen, de andre barna og personalet.

12.2. Overgang fra base til base

Barnet vil i løpet av barnehageoppholdet oppleve å skifte base. Personalet legger til rette for at dette skjer på en slik måte at barnets trygghet blir ivaretatt. Barnehagen har utarbeidet rutiner som sikrer en gradvis tilvenning til ny base og som sikrer overlevering av informasjon mellom baselederne. Foreldrene får informasjon om skifte av base i god tid før dette skjer.

12.3. Overgang fra barnehage til skole

Barnehagen samarbeider med foreldre og skolen og legger til rette for at barna får en trygg og god overgang fra barnehage til skole og skolefritidsordning. De skal oppleve glede med å begynne på skolen, og at det er en sammenheng mellom barnehage og skole.

Vi legger til rette for at barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter, som gir et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barna får avslutte sin barnehagetid på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. De blir kjent med hva som skjer i skolen før de begynner der.

I Askøy kommune har vi en handlingsplan og en rutine som skal sikre et godt samarbeid mellom barnehagen og skolen. Dette omhandler blant annet utveksling av informasjon, samarbeid om felles arrangementer, besøksdager på skolen, samt pedagogisk arbeid knyttet til siste året i barnehagen.

Dette siste året før skolestart blir barna samlet i egen gruppe på base 4. Det pedagogiske opplegget tilpasses gruppen for å sikre og ivareta barnas behov for utfordringer og opplevelser, og forberede dem slik at de kan møte skolen med glede og forventning.

Barnehage og skole er begge institusjoner for omsorg, danning, lek og læring. Barna vil møte både likhetstrekk og ulikheter mellom institusjonene. Det siste året vektlegger vi det å skape sammenheng og utvikling i det pedagogiske innholdet fra barnehagen og over i skole. Vi legger til rette for et systematisk arbeid rettet mot språk, matematikk og lese – og skriveforberedende aktiviteter. Noe av det de arbeider med siste året er basisferdigheter som delta i en fellesskapet, vente på tur, utsette men og gi uttrykk for egne behov, og økende selvstendighet i hverdagen.

Av formelle samarbeidsformer vil vi nevne:

- Foreldremøte i barnehagen i september og med skole i februar/mars.
- Foreldre til førskolebarnet inviteres til sluttsamtale med baseleder i april/mai. I sluttsamtalen drøfter baseleder og foreldre hvilke opplysninger om barnet som skal overføres til skolen. Med utgangspunkt i denne samtalen sendes det en kort rapport om barnet til skolen.
- Dersom barnet har særskilte behov eller det er forhold skolen trenger å ta hensyn til og kjenne til i forhold til skolestart, avtales det overføringsmøte mellom foresatte, skolen, barnehagen og eventuelt andre aktuelle samarbeidspartnere.
- I tilfeller der det er opprettet ansvarsgruppe rundt et barn, starter samarbeidet med skolen allerede ett til to år i forveien.

Det er utarbeidet en plan for det siste året i barnehagen. Her beskrives arbeidet som gjøres i førskolegruppen 2 dager i uken og det arbeidet som gjennomføres på basen. Den beskriver også forventningene mellom hjem og barnehage i forhold til samarbeid om barna frem mot skolestart. Denne blir sendt ut til foreldrene i løpet av august/september og gjennomgått på foreldremøtet.

Det siste året i barnehagen får barna delta på svømmeopplæring. Der de får opplæring i Terapibadet en dag i uken i 8 uker. Kurset vil ha som mål å skape trygghet i vann for førskolebarna.

13. Dokumentasjon- og vurderingsarbeid

Barnehagen er en lærende organisasjon som til enhver tid utvikler kvalitet innen barnehagens innhold og oppgaver. Personalet er innovative, søker ny kunnskap, og lærer av hverandre.

Ved å sette ord på og reflektere over egen praksis i samspill med barna, vil personalet ha grunnlag for å kunne vurdere om praksis innfrir rammeplanens målsettinger og krav.

Barnehagen er et profesjonsfaglig fellesskap der alle ansatte reflekterer over formål, verdier, innhold og oppgaver, der faglige og etiske problemstillinger inngår. Personalet arbeider med å sette mål, innhenter informasjon, vurderer og analyserer, planlegger og justerer kursen ved behov.

13.1. Barnehagen som lærende organisasjon

Barnehagen skal ha søkelys på egen virksomhet for å sikre at den hele tiden er i utvikling. Vi skal lete etter de gode erfaringene, de gode rutinene og den gode kvaliteten i møte mellom mennesker, både små og stor. Vi skal trekke dette fram og holde det opp som gode eksempler. Vi skal samtidig ha mot til å ta tak i det som ikke fungerer og lete etter alternative måter å gjøre ting på. Vi skal støtte oss på faglige vurderinger og forskning.

Utviklingsarbeid: «med lekelyst og forskertrang»

Målsetning: I år vil vi løfte frem leken og lekelysten. Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur.

Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling.

Økt kompetanse i personalgruppen til å videreutvikle felles praksis.

Personalet skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre.

Arbeidet vil bli lagt opp som et prosjektarbeid som involverer hele personalet. Vi vil bruke basemøter, personalmøter og planleggingsdager til dette arbeidet.

I tillegg vil det bli arbeidet aktivt i hverdagen med å prøve ut og gjøre seg erfaringer sammen med barnegruppen. Vi ser bl.a. på hvordan vi kan utforske og undre oss sammen over det vi opplever, men også hvordan vi kan tilrettelegge et lekemiljø som gir barna mulighet til dette både gjennom styrte og frie aktiviteter inne og ute.

Vi vil arbeide med implementering av Kapittel VIII. Psykososialt barnehagemiljø og Askøy kommunes handlingsplan «Æ è mæ». Hele personalet vil delta på oppfriskningskurs i løpet av året. Vi deltar også i Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis.

13.2. Dokumentasjon og vurdering

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen og gir grunnlag for å vurdere det pedagogiske arbeidet.

Observasjon av barna og barnegruppen er en viktig del av det arbeidet som blir gjort i barnehagen. Hensikten med dette er å vurdere barnets trivsel og allsidige utvikling og om deres behov blir møtt. Dette er grunnleggende for å kunne tilrettelegge for et godt tilrettelagt pedagogisk opplegg i barnehagen for alle barn.

ALLE MED er et observasjonsmaterieell som er et hjelpemiddel som personale i barnehagen benytter for å sikre viktige steg i barnets utvikling. Dette brukes i forkant av alle foreldresamtaler. Observasjonene er med på å danne grunnlag for samarbeid mellom barnehagen og hjemmet med tanke på å gi barnet en best mulig trivsel og utviklingsmulighet.

Vurdering, tilbakemeldinger og refleksjon rundt arbeidet er med på å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

Vurderingsarbeidet er også med på å videreutvikle barnehagen slik at den best mulig er i stand til å nå målsetningene om en god pedagogisk virksomhet.

Personalet vurderer arbeidet i barnehagen.

- Daglig, refleksjon over opplevelser og erfaringer.
- På basemøter, ukentlig.
- Månedspaner, månedlig.
- Evaluering av barnehageloven IK hver 2. mnd.
- Pedagogisk dokumentasjon/prosjektrapporter, 3 ganger pr. år.
- Planleggingsdag våren 2024

Barnehagen bruker ulike arbeidsmåter for å invitere foreldrene inn i vurderingsarbeidet.

- Det daglige samarbeidet.
- Foreldresamtaler.
- Foreldremøter.
- Foreldreundersøkelse. Utdanningsdirektoratet; november/desember 23.
- Samarbeidsutvalg.

Barna blir også trukket inn i vurderingsarbeidet. Barna og barnegruppen medvirker ut fra alder og forutsetninger.

- Gjennom prosjektarbeidet vil barnas tilbakemeldinger i hverdagen være viktig i forhold til hvordan prosjektet utvikles.
- Daglig samtaler med barna gir oss tilbakemeldinger på tilbudet og hvordan de har det i barnehagen.
- Jevnlige samtaler om hvordan de opplever sitt barnehagemiljø, enkeltvis og i samlinger/barnemøter/samtaler.
- I forhold til de yngste barna vil personalet tolke barnas uttrykk og signaler og ta barneperspektivet med i vurderingsarbeidet.

14. Samarbeid

Barnehagen legger til rette for et godt foreldresamarbeid. Foreldre skal få medvirke i den individuelle tilretteleggingen av barnets tilbud og i barnehagens arbeid. Sammen skal vi skape vi en god dialog basert på trygghet og tillit, som er avgjørende for barnas trivsel og utvikling. Dette forutsetter god informasjon og innsikt. Informasjonen gis i daglig kontakt, månedspaner, foreldresamtaler og foreldremøter. Vi bruker Vigilo som kommunikasjonsplattform. Foreldre bidrar og til medvirkning gjennom den årlige foreldreundersøkelsen, som er av betydning for barnehagens videre kvalitetsutvikling.

Barnehagen har et Samarbeidsutvalget (SU) som skal sikre samarbeid mellom barnehagen og foreldrene. Styrer sørger for at saker av viktighet for barnehagens innhold og virksomhet forelegges SU. Utvalget består av representanter fra foreldre og personalet i likt antall, samt en representant fra eier. Styrer møter og har uttalerett. Barnehagens foreldreråd består av alle foreldre. Foreldreråd og SU er viktige samarbeidsorgan for å ivareta fellesinteresser i foreldregruppa, og sikre medvirkning i barnehagens arbeid.

Barnehagen samarbeider med ulike instanser om barns oppvekst og utvikling. Personalet som arbeider i barnehagen, har taushetsplikt. Opplysninger om private og personlige forhold blir ikke gjort kjent for andre. Samarbeid om enkeltbarn avklares med foreldre før kontakt med andre instanser.

14.1. Foreldresamarbeid og medvirkning

Foreldresamarbeidet skal ta utgangspunkt i en grunnleggende respekt for foreldrenes kompetanse og den rett de har til å oppdra sine barn på den måten som er riktig i forhold til deres tradisjoner, normer og verdier.

Samarbeidet skal gi mulighet til å bygge en nødvendig, gjensidig forståelse for de dilemmaer som kan oppstå når hensynet til et enkelt barn må ses i forhold til barnegruppen. Personalet må arbeide for å finne balanse mellom respekt for foreldrenes prioriteringer og å ivareta barns rettigheter og grunnleggende fellesverdier som barnehagen er forpliktet på gjennom Lov om barnehage og Rammeplanen.

Foreldre og barnehagens personale har et felles ansvar for barns trivsel og utvikling. Det daglige samarbeidet mellom hjem og barnehage bygges på gjensidig åpenhet og tillit. Den daglige kontakten betyr mye for oppbyggingen av et fortrolig og åpent forhold mellom foreldre og personale. Her utveksles informasjon om hendelser hjemme eller i barnehagen, og opplysninger om spesielle forhold en må være oppmerksom på i samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet.

Våre tiltak:

- Vi legger ut dagrapporter på Vigilo fra hver base.
- Facebook publikasjoner to ganger ukentlig.
- Månedspaner legges ut på Vigilo.
- Porteføljer for hvert enkelt barn til foreldre.
- Prosjektrapporter legges ut på Vigilo til foreldrene.
- Vi lager små og store utstillinger av arbeidsprosesser og barnas arbeid.

Foreldregruppen er også en viktig samarbeidspartner i planleggings- og vurderingsarbeidet.

I Furuly barnehage har vi noen forventninger som danner utgangspunkt for samarbeidet mellom barnehage og hjem.

Forventninger til samarbeidet mellom foreldre/foresatte og barnehagen:

- Vi følger opp avtaler/tiltak som gjelder barn.
- Vi viser interesse for barnets hverdag.
- Vi tar kontakt når vi har spørsmål/meninger om barnet, det pedagogiske tilbudet eller når vi har behov for å snakke sammen.
- Vi overholder åpnings – og lukketider.
- Foreldrene sørger for at barnet alltid har tilstrekkelig og riktig utstyr (bleier/klær/sko m.m.) i barnehagen. Personalet minner foreldre på om det mangler utstyr mm.
- Foreldre søker og leser informasjon og personalet følger opp informasjonsrutinene.
- Vi viser interesse overfor det enkelte barn, men ser også barnegruppen og barnehagens arbeid og prioriteringer i et helhetlig perspektiv.
- Foreldrene deltar på foreldremøter, foreldresamtaler, arrangementer og deltar i barnehages vurderingsarbeid.

14.2. Samarbeid andre instanser

Pedagogisk psykologisk tjenester (PPT)

Fastdag: Barnehagen får besøk av sin PPT-kontakt 1 gang i måneden. Her kan personalet drøfte ulike problemstillinger anonymt eller med tillatelse fra foreldre. Utfordringene kan være knyttet til barnehagens rutiner, barns språkutvikling, barnegruppen, atferd, samspill ol. Sakene kan være enkeltbarn eller hele barnegrupper.

Barnehagen kan ta kontakt med PPT for drøftinger angående barnegruppen eller enkeltbarn. Dersom samarbeidet dreier seg om enkeltbarn skal foreldre tas med i denne prosessen, og de skal gi skriftlig samtykke før kontakt med PPT opprettes. Foreldre kan også selv ta direkte kontakt med PPT, men vi oppfordrer til at de samarbeider med barnehagen.

Pedagogiske støttetjenester (PST)

Barn som, ut fra en sakkyndig vurdering fra PPT, er tildelt spesialpedagogiske timer, får denne hjelpen i barnehagen. Hjelp til barn med nedsatt funksjonsevne kan også gis ved å styrke den generelle bemanningen i barnehagen. Avdelingen tilbyr og lavterskeltilbud.

Familiehelsetjenesten

Barnehagen har et samarbeid med Familiehelsetjenesten. Vi har ulik kompetanse om barn og samarbeidet går ut på å utveksle erfaringer og gi råd og støtte til hverandre på et generelt plan.

Barnevernet

Barnehagen har samarbeid med barnevernet. Som en offentlig etat har alle ansatte i barnehagen opplysningsplikt til barnevernet.

Man har og en generell avvergelsesplikt i henhold til straffeloven §§196 og 284 - «gjennom anmeldelse eller på annen måte å søke å avverge en straffbar handling eller følgene av den, på et tidspunkt da dette fortsatt er mulig og det fremstår som sikkert eller mest sannsynlig at handlingen er eller vil bli begått» Avvergelsesplikten gjelder uten hensyn til taushetsplikten. Dette gjelder f.eks. ved vold, seksuelle overgrep og kjønnslemlestelse.

Origo

Barnehagen samarbeider med Origo Askøy. Origo tilbyr hjelp til barn, unge og voksne når det gjelder psykisk helse, rus, utfordringer i foreldrerollen, vanskelige livssituasjoner med mer.

Ressursteam

Barnehagen har i løpet av året tverrfaglige møter der PPT, barnevernet, helsesykepleier og representant fra barnehagen møtes for å drøfte ulike aktuelle saker.

Barnehagen som opplæringsarena.

Barnehagen er en viktig opplæringsarena for ulike utdanningsinstitusjoner. Man legger til rette for praksis der elever, studenter og lærlinger får prøvd seg i yrket.

15. Barnehagens satsningsområder - prosjektarbeid/tema/årshjul

15.1. Merkedager og tradisjoner

Planleggingsdager

Barnehagen har 5 planleggingsdager i året. Disse blir brukt til bl.a. planarbeid og kursvirksomhet.

Planleggingsdagene barnehageåret 23/24 er:

Mandag	11.09.23
Fredag	10.11.23
Fredag	26.01.24
Fredag	19.04.24
Fredag	10.05.24

Brannvernuke

Vi gjennomfører en brannvernuke i uke 38. I aktiviteter gjennom uken vil vi gi barna en grunnleggende kunnskap om brannvern. Vi legger vekt på at barna blir kjent med hvordan en kan forebygge brann, men også hva en skal gjøre dersom det begynner å brenne. Base 3 og Base 4 har eget opplegg knyttet til forebyggende brannvernarbeid. De bruker bl.a. opplæringsmateriellet «Brannbamsen Bjørnis». De aller minste har noen forberedelser i forbindelse med at det skal avholdes brannøvelser, bl.a. oppmerksomhet for lyd. Vi vil i løpet av uken gjennomføre brannøvelser både med og uten brannvarsler.

Vi får også besøk av Brann og redning i uke 37

Fødselsdagsfeiring

Vi markerer hvert enkelt barn sin fødselsdag ved å lage en markering for barnet og resten av barnegruppen.

Fødselsdagsbarnet får barnehagens bursdagskrone og kappe på, og kort fra barnehagen og en hilsen fra de andre barna og personalet.

Vi markerer selve dagen med flaggheising, bursdagssang og felles aktivitet/lek der barnet velger en aktivitet/lek ut fra egne «bursdagskasser».

Julen

I adventstiden legger vi vekt på å skape en god atmosfære preget av forventning og glede. Vi ønsker å skape gode stemninger som barna kan ta med videre som gode minner. Vi baker, har eventyrstund, lytter til musikk og synger, mm.

Basene vil arrangere aktiviteter i løpet av desember.

- Adventssamling: Gjennom korte samlinger i adventstiden blir julefortellingen formidlet.
- Fellessamling, fredag 1. desember
- Bakedag med besteforeldre, onsdag 6. desember.
- Luciamarkering, onsdag 13. desember.
- Nissefest, fredag 15. desember.

Påske

Påskefortellingen formidles med utgangspunkt i hva som skjedde de ulike dagene (palmesøndag, skjærtorsdag, langfredag, påskeaften og 1. påskedag). Fortellingen formidles ulikt på de ulike basene med hensyn til barnas alder. Vi deler barna i mindre grupper, slik at vi kan legge opp til samtaler og undring rundt innholdet i fortellingen.

For de aller minste vil vi legge vekt på å sanse påsken ved å ha søkelys på påskens farger, former og tradisjoner. En kurv full av «påskemateriell» kan være et godt utgangspunkt for å oppdage, undre seg og leke.

Det blir også en god påskelunsj på basene.

17.mai

Historiene rundt grunnloven, flagget, sangene formidles til barnegruppen, og det tilpasses barnets alder. Vi arrangerer en aktivitetsdag onsdag 15.mai. De får da få gå i tog, leker/aktiviteter og god mat før selve feiringen.

Barnehagen har egen fane som brukes i 17. maitoget på Erdal barneskole. Foreldrerepresentantene i samarbeidsutvalget har ansvar for denne og alle er velkomne til å delta.

Avslutning

Vi inviterer førskolebarna med på en avslutningstur som en markering av at barnehagetiden snart er over.

Idrettsdag for førskolegruppen er felles for hele kommunen. Denne er lagt til mai/juni.

Sommerfest

Vi inviterer til sommerfest torsdag 6. juni.

16. Prosjektarbeid

Barnehagen legger til rette for å arbeide med prosjekter gjennom året. Vi gjennomfører 3 hovedprosjekter i løpet av året på hver base. Vi har lagt vekt på at slagordet vårt «med lekelyst og forskertrang» skal gå som er rød tråd gjennom alle prosjektene.

Vi er opptatt av at prosjektarbeidet skal planlegges og gjennomføres på en slik måte at barnets egne initiativ og opplevelser får en naturlig plass. De voksne skal ha en plan for arbeidet, men den skal være så fleksibel at barnas innspill er med på å prege forløpet. Det å delta, oppdage ulike fenomener, se sammenhenger ut fra egen aktivitet og handling gir grunnlag for en positiv selvoppfattelse. Barn trenger voksne som gir rom for barnets utforskende og lekende aktivitet.

Vi jobber tverrfaglig i løpet av prosjektet for å sikre at alle barna får erfaringer fra de ulike fagområdene. Enkelte ganger vektlegger vi ett fagområde mer enn andre. Ved å jobbe i aldersinndelte grupper sikrer vi at barna opplever progresjon knyttet til de ulike fagområdene. Dette vil komme fram i planene som blir utarbeidet.

I tillegg til hovedprosjektene vil det oppstå små prosjekter gjennom året. Disse har ofte sitt utgangspunkt i hendelser som barna eller personalet opplever eller oppdager og som en ønsker å undersøke nærmere.

16.1. Lille gul og lille blå

Base 1 og Base 2 - September, oktober og november 2023

Mål:

Barna skal bli kjent med årstiden høst

- Bruke naturen til inspirasjon og felleskapsopplevelser
- Bli kjent med ulike farger
- Barna skal få mulighet til å oppleve kunst, kultur og til selv å uttrykke seg estetisk

Arbeidsmåter:

Vi skal ha søkelys på høsten og endringene i naturen. Vi skal finne ut hva som kjennetegner høsten. Vi skal følge med på fuglekassen i skogen og hvilke fugler som blir igjen og hvem som reiser. Vi skal legge til rette for barnas nysgjerrighet, utvide deres forståelse og bidra til at de kan undre seg, undersøke og eksperimentere. Barna skal få uttrykke seg gjennom musikk, dans og drama. Vi skal male både ute og inne. Vi skal legge til rette for at barna har tilgang til utstyr, rom og materialer, støtte opp om deres lekende og estetiske uttrykksformer. Vi skal undre oss, undersøke og eksperimentere. Vi skal bruke kropp og sanser gjennom prosjektet. Barna skal ha tilgang til utkløddingstøy. Vi skal ta utgangspunkt i et kunstbilde til inspirasjon og vi avslutter prosjektet med en kunstutstilling.

Kommunikasjon, språk og tekst	Nærmiljø og samfunn	Kropp, bevegelse og helse	Kunst, kultur og kreativitet
Bruk av konkrete, bilder, tegninger, bøker og sanger.	Tur i nærmiljøet	Fysiske miljøet på basen	Vi skal arbeide med motiver fra naturen
Tegn til tale, undring	Bli kjent med barnehagen ulike lekeområder	Barn skal få erfaringer i å gå selv på tur i området.	Staffeli, male både ute og inne
		Bli kjent med sansene gjennom å lukte, smake og føle	Bruke musikk som inspirasjon
			Blande farger
			Bruke ulike formingsmaterialer, bli kjent med primærfargene
			Musikk, sang, dans og bevegelsesanger.

Bok: Unni og Gunni, Lille gul og lille blå, Thomas baker

Tegn til tale: Høst, rød, blå og gul

Sanger: Male sang, Høsten kommer

Månedens bevegelse: Smake, lukte og føle

16.2. Skinnvotten

Base 1 og Base 2

Tidsrom: Januar, februar og mars 2024

Mål:

Barna skal bli kjent med årstiden vinter

- Vi skal utforske det ukrainske eventyret Skinnvotten
- Barna skal få forståelse om samisk kultur i forbindelse med samenes nasjonaldag 6. februar

Arbeidsmåter:

Vi skal utforske snø og forme i snø, vi skal lage is lykter med naturelementer og vannfarger.

Vi skal arbeide med lysbokser, lysbord og lys rom. Vi bruker pc og nettbrett til å finne is og vinterbilder, kan vi høre lyd av is? Vi skal legge vekt på barnas interesser og legge til rette for at barna kan medvirke til prosjektet. Vi skal undre oss sammen med barna og søke ny kunnskap. Vi skal henge opp bilder av det vi former i snø og is til gjenkalling og samtale. Koffert med modell over vinterlandskapet og de ulike dyrene i samling. Dyreyoga og motorisk aktivitet med søkelys på å **hoppe, krype og åle**. Dramatisering av eventyret inne og ute, ha bamser av de ulike dyrene til lek. Dramatisere ved trollskogen og Solnes. Vi skal bli kjent med de ulike dyrene i eventyret, dyrenes egenskaper; hva spiser de hvor lever de? telle ører, føtter og haler og finne likheter og ulikheter. Vi skal bruke prosjektor til å se på eventyret om Skinnvotten på lerret eller på gulvet. Vi skal lage tipi ute i forbindelse med samenes nasjonaldag. Lære oss regnkalkens joik.

Kommunikasjon, språk og tekst	Etikk, religion og filosofi	Antall rom og form	Kunst, kultur og kreativitet
Begrepsforståelse	Fellesskap og tilhørighet	Forsøk med is, snø og vann	Male
	Samenes nasjonaldag	Forsøk med lys og mørke	Tegne med kullstift
	Skape forståelse for ulikhet	Forsøk med rom og romforståelse	Lage et fellesmaleri på vindu
	Postkassen i skogen til undring	Mengde og tallforståelse	Lage vinter-rom på hvilerommet
			Lage fingerdukker av dyrene i eggekartong

Tegn til tale: Skinnvott, hund, vinter

Sanger: Der sitter vennen min og regnkalkens joik

Bok: Skinnvotten

16.3. Plopp sier vannet

Base 1 og Base 2

Tidsperiode: April, mai og juni 2024

Mål:

Barna skal bli kjent med årstiden vår.

- Vi skal ha søkelys på vann og fellesskapet mellom barna i lek med vann.
- Barna skal få erfaringer med å ta vare på naturen og omgivelsene

Arbeidsmåter:

I dette prosjektet skal vi leke oss med vann både inne og ute. Å hoppe i dammer gir en kroppslig og frydefull lek som gir gjentagende glede og bidrar til fellesskap mellom barna. Barna må gjøre kroppslige tilpasninger for ikke å falle, og på den måten får de øve opp balansen. Barna oppsøker dammer, renner og steder hvor vannet befinner seg. Barna skal få tilgang til vannrenner, vann og vann lek inne og ute. Vi skal gå på turer til vann i nærområdet og utforske livet i fjæra. Vi legger til rette for aktiviteter og eksperimenter som bidrar til samspill og gode fellesskapsopplevelser der barna får undre seg sammen. Vi setter søkelys på sansemotorikk og sansene; **se, føle og balanse**.

Vi skal jobbe med bærekraftig utvikling og barna skal få en begynnende forståelse for viktigheten av å ta vare på naturen rundt oss. Vi går på turer i nærområdet og plukker boss og samtaler om hva som hører hjemme/ikke hører hjemme i naturen. Barna skal være med å plante og så ulike grønnsaker og bie-vennlige blomster. Vi bruker naturområdene i og rundt barnehagen til å studere insekter.

Vi skal arbeide med tallrekken, synliggjøre mengde og symboler. Vi skal være kreative og eksperimentere både inne og ute. Vi legger vekt på barnas interesser og legger til rette for at barna kan medvirke til prosjektet.

Kommunikasjon, språk og tekst	Antall, rom og form:	Natur, miljø og teknolog
Undring og samtaler om temaet	Tallrekken 1-10	Vannets oppgaver i naturen
Bøker, filmer, konkrete, sanger, rim og regler	Mengder, sammenligne, måle, sortering	Turer i nærområdet
Prosessbilder til samtale og gjenkalling	Eksperimentering med vann	Plukke boss i nærområdet
Tegn til tale	Vann i ulik temperatur og form	Hva hører til/hører ikke til i naturen
		Bruke ulike digitale hjelpemidler Kildesortering
		Finne og undre oss over vårtegn i naturen
		Livet i skogen og fjæra

Bok: «Det regner, sier Nora!» Irene Marienborg,
Tegn til tale: Vann, Boss, Rydde
Sang: «Regn» av Monica Kloster,

16.4. Et hav av eventyr

Base 3 og Base 4 - Tidsperiode: September, oktober og november 2023

Mål:

- La barna få bli med på en reise gjennom havet med teater, musikk og visuelle virkemidler som verktøy.
- Få kjennskap til havet og bærekraftig utvikling, utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på livet i havet
- Ha søkelys på samarbeid, og skape trygghet i gruppe

Arbeidsmåter:

Vi vil i dette prosjektet samarbeide med kunstpedagog Maria Aasebø Rønhovde. Hun vil bidra med to kunstpedagogiske arbeid inn i vårt prosjekt. «Et hav av eventyr» og «Fast i plast» Barna ønskes velkommen til en reise i teaterets og havets verden. Gjennom arbeid med fargene, lydene, musikken og bevegelsene fra havet og de ulike skapningene vi møter under- og over havoverflaten skal vi inspirere til at barna utfolder seg kreativt og utvikler tro på egne ferdigheter.

«Et hav av eventyr»: De eldste på base 3 og 4 skal jobbe med å lage en forestilling hver onsdag ettermiddag i uke 34-37 og avslutter med hver sin forestilling 13.september. Her vil barna lage invitasjoner og invitere publikum. Barna skal være deltakende i å lage et scenerom, de skal kle seg ut som sjødyr fra havets rike og på denne måten jobbe med rollearbeid og improvisasjon. Gjennom arbeid med rytme og melodi skal de lage sanger og tekster om havet. Det hele skal settes sammen til en forestilling som de øver på og til slutt viser for et publikum. Her får barna erfare hvordan det er å opptre foran et publikum og vise frem det de har laget. Selv om noe av arbeidet er forbeholdt de eldste, vil vi trekke paralleller til de yngste og jobbe videre etter samme metodikk. Vi skal lage vårt eget «hav rom» der leken kan få videre utvikle seg.

«FAST I PLAST»: Er en fortelling om Anemone som sitter helt alene på havets bunn, fanget i et hav av plast. Hun lengter etter noen å være sammen med og drømmer seg tilbake til et plastfritt hav. En dag dukker det opp en liten hjelper, og sammen redder de hverandre, men nå gjenstår den aller største oppgaven – å redde havet! På veien møter de mange spennende skikkelser, kan de sammen klare å redde havet fra plasten? En forestilling om vennskap, samarbeid og hverdagstips til å resirkulere plast.

Barnegruppen får utdelt en «skattkiste» i starten av prosjektet. I skattkisten møter barna figurene Anemone og Klypa. De skal være med på å inspirere oss til å lære mer om plastproblematikken i havet, hva vi kan gjøre for å hjelpe og ikke minst hvem som hjelper Anemone og Klypa når de trenger det mest. Barna vil få hefter med informasjon, fargeleggingsark, vaskebobler, strandryddesekker, plast fra havet, med mer som vi sammen med barna skal finne ut av hvordan vi vil jobbe

med prosjektet. Torsdag 14.september kommer Maria Aasebø Rønhovde og fremfører forestillingen «Fast i plast».

Vi skal gå turer til vann og sjø. I slutten av september skal vi delta på av åpningen av veien ned til Solnes. Vi skal plukke søppel på Solnes og jobbe med resirkulering og ha søkelys på hva vi sammen kan gjøre med små grep, samtidig som vi er del av en større enhet. Hvor mye plast er det i barnehagen? Kan vi gjenbruke noe? Vi skal jobbe kreativt inne og ute med å lage egne kunstverk.

24. Oktober: (FN-dagen) Vi inviterer til enkel foreldrekaffe på hver vår base. Barna viser frem noe av det de har jobbet med så langt, det kan være en sang, utstilling eller en mini forestilling. Der bærekraft og vennskap vil være i fokus.

Kommunikasjon, språk og tekst	Kunst, kultur og kreativitet	Natur, miljø og teknologi	Kropp, bevegelse, mat og helse
Opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale	Tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede	Få en forståelse om plastproblematikken i havet.	Vi jobber motorisk gjennom bevegelse, dans og fysisk teater
Samarbeid og turtaking	Møter et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykksformer	Rydde strand og nærområdet for plast og annet søppel.	Tur i nærområdet
Bli kjent med Anemone og Klypa	Utforsker og deltar i kunst- og kulturopplevelser	Utforske hva som finnes i hav og vann	Få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser.
Samtale og undre seg sammen	sammen med andre	Resirkulering	Fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling.
Lage invitasjoner og invitere til teaterforestilling	Arbeid med rytme og melodi		
Delta på åpning av veien ned til Solnes	Jobbe med rollearbeid og improvisasjon.		
	Opptre for hverandre		Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.
	Arbeide kreativt med form og farge		
	Lage vårt eget hav rom		

16.5. En skog av eventyr

Base 3 og Base 4

Tidsrom: Januar, februar og mars 2024

Mål:

- Alle barn skal oppleve å få delta i god og utviklende lek
- Øke barns lekekompetanse
- Ta i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre (Rammeplan for barnehager)

Innhold:

I prosjektet «En skog av eventyr» vil vi fordype oss i et eventyr eller en barnebok som vi vil formidle. Vi ønsker å gi barna felles lekereferanser og ingredienser til nye rolleleker de selv kan utvikle. Barns drivkraft til å leke vil ta stor plass i dette prosjektet og vi voksne skal ha en bevisst rolle i forhold til hvordan vi inspirerer barn til lek, tilrettelegger for lek og hjelper/støtter der det trengs. Sammen skal vi skape gode lekemiljøer inne og ute, ta i bruk fantasien og fordype oss i lekens verden.

Arbeidsmåter:

Vi deler oss i mindre prosjektgrupper på prosjektdagene- noen er ute og noen er inne. Vi tilrettelegger for god fellesskapsfølelse med samlingsstund hver dag, samt felles lek, aktivitet/tur og måltider. Vi legger til rette for samarbeidsprosjekter i små grupper: for eksempel bygge hytte-, sanke-oppgaver i skogen eller felles male prosjekter. Barna introduseres for ulike lekemiljøer som stimulerer til ulik lek, for eksempel: kjøkkenkrok, digital lek, sanserom, konstruksjonsrom og regelleker. Vi skaper også nye lekemiljø med inspirasjon fra litteraturen vi bruker. Vi bruker «rommene» i naturen til lek, f.eks. leirplassen, grillhytten med mer. Vi får tak i rekvisita/materiell som stimulerer til bruk av fantasien, ting som ikke har en fasit på hvordan det skal brukes, f.eks. rør, plankebiter, stubber, og esker. Vi har tilgjengelig utkleddingstøy som er allsidig og variert og vi bruker lek til å stimulere til fysisk aktivitet og grov motorisk trening, for eksempel at vi er på tur og må over ulike hindre eller er forskjellige dyr. Vi inviterer barn som står utenfor leken med inn, finner en rolle til dem eller forklarer hvordan leken foregår. På denne måten er vi gode forbilder for en inkluderende lek. Vi jobber innen 5 fagområder i dette prosjektet:

Kommunikasjon, språk og tekst	Kropp, bevegelse, mat og helse	Kunst. Kultur, kreativitet	Antall, rom og form	Natur, miljø og teknikk
<p>Fortelle eventyr, lese bøker og bruke konkrete.</p> <p>Utvide barnas språk i leken- gjentar setninger og utvide den med litt nye ord.</p> <p>Lek med rim, rytme, sang og musikk i hverdagen.</p>	<p>Vi bruker lek for å stimulere til fysisk aktivitet inne og ute/på tur. F.eks. regelleker, hinderløyper.</p> <p>Legge til rette for at måltider og matlaging bidrar til måltidsglede, deltakelse, samtaler og fellesskapsfølelse hos barna.</p> <p>Lære egne og andres grenser i lek, invitere andre inn i leken.</p>	<p>Barna får allsidige erfaringer med ulike materialer som f.eks. stoffer, tråder, synål, hammer og trematerialer og får utforske ulike teknikker for å skape estetiske uttrykk.</p> <p>Barna får medvirke til utforming av lekemiljøet.</p> <p>Tilby udefinert lekemateriell og hobbymaterieil.</p>	<p>Leke og eksperimentere med tall, mengde og telling og få erfaring med ulike måter å uttrykke dette på.</p> <p>Bruke kroppen og sansene for å utvikle romforståelse- f.eks. leke gjemsel, gå på turer.</p> <p>Spille ulike spill sammen.</p>	<p>Få oppleve lekeglede i naturen og bli glad i naturen.</p> <p>Bruke naturmaterieil i lek.</p> <p>Ta vare på turområdene våre ved å plukke søppel på tur.</p>

16.6. Vår fantastiske dyreverden

Base 3 og Base 4

Tidsrom: april, mai og juni 2024

Mål:

- Å vekke barns nysgjerrighet og interesse for dyr, småkryp og insekter.
- Barna skal bli glad i naturen og se samspillet mellom mennesker og natur.
- Barna skal medvirke i å utforske og oppdage nærmiljøet sitt gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter.

«Opplevelser og erfaringer i naturen kan fremme forståelse for naturens egenart og barns vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling». (Rammeplan for barnehager,17)

Innhold:

Prosjektet «Vår fantastiske dyreverden» skal ta utgangspunkt i barns undring og nysgjerrighet for dyr, småkryp og insekter. Vi vil gi barna felles opplevelser som utgangspunkt for videre utforskning og følge med på hva de interesserer seg for og blir opptatt av. Vi skal gi barna tid og anledning til å stille spørsmål, reflektere og lage egne forklaringer på problemstillinger, og til å delta i samtaler om det de har erfart og opplevd. Vi vil finne ut av ting sammen ved hjelp av nysgjerrigpermetoden. Vi vil bruke naturen og nærmiljøet til barnehagen for å utvikle lek, aktiviteter og forskertrang. Barnas initiativ til å lete, grave og forske vil bli verdsatt. Vi vil følge med på endringer i naturen, eksperimentere og fordype oss i det som vekker ekstra interesse.

Arbeidsmåter:

Vi skal gjennom dette prosjektet introdusere barna for litteratur og sanger som gir inspirasjon til videre arbeid med dyr, småkryp og insekter. Faktabøker vil bidra til undring og svar på noe av det vi lurer på. Barna blir delt i mindre grupper og vil være aktive ved å lytte, stille spørsmål og senere fortelle selv. Turer i nærområdet som leirplassen, gården og Solnes vil bli brukt til å finne ut mer om hva som finnes rundt oss av dyr, småkryp og insekter. Vi vil prøve å utgjøre en positiv forskjell for nærmiljøet vårt og bidra til å holde det rent og pent rundt oss, ved for eksempel å plukke boss. Vi vil dokumentere gjennom tekst, bilde og tegninger det vi finner ut i ulike eksperimenter og opplevelser. Barna skal få være med på prosessen å ta bilder, skrive ut og henge opp. De vil lettere kunne gjenta og gjenfortelle de vi har holdt på med. Fokuset blir på språk, lekelyst og forskertrang og 5 av barnehagens fagområder er prioritert.

Kommunikasjon, språk og tekst	Kropp, bevegelse, mat og helse	Natur, miljø og teknologi	Etikk, religion og filosofi	Nærmiljø og samfunn
Utvide ordforrådet Samtale og undre seg sammen med barna.	Få oppleve, utforske og eksperimentere i naturen. Se samspillet mellom menneske og natur. Så og plante i vinterhage og kjøkkenhage	Ta bilder og synliggjøre arbeidet. Bruke fysisk aktivitet som en del av lek og læring. Utforske naturen gjennom turer.	Mestre samspill med andre Positiv selvhverdelse og kommunikasjon med andre. Vise omsorg og sympati.	Finne faktaopplysning er om det barna lurer på. Hold Norge ren aksjon Bli kjent med dyr og insekter Undre seg over livet i jorden.

Kontaktinformasjon til barnehagen:

Navn: Furuly barnehage

Besøksadresse: Brandaneset 26 og 38, 5306 Erdal

Postadresse: Klampavikvegen 1, 5300 Kleppestø

Tlf: +47 56 15 53 50

Mail: furuly.barnehage@askoy.kommune.no

Hjemmeside: <https://askoy.kommune.no/barnehage/kommunale-barnehager/furuly-barnehage>

Barnehagens Facebook side: @Furulybarnehage